

Természetes szárítású dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei, 2003-2011

VARGA LAJOS
Agroport-D Kft.

BEVEZETÉS

Az AGROPORT-D Kft. folyamatos nemesítői munkájával igyekszik biztosítani a megfelelő számú, jó termőképességgel és minőséggel rendelkező dohányfajtát.

Munkánk eredményességét jelzi, hogy Magyarországon jelenleg döntően hazai előállítású fajták vannak köztermesztésben.

A fajta előállítás egy permanens folyamat, amely hosszú és következetes munkát igényel. A kórokozó populációban, valamint a dohánytermesztés körülményeiben beálló változások folyamatos nemesítői munkát tesznek szükségessé.

A folyamatos fajtaelőállítást az is indokolja, hogy valamennyi, a termesztők és gyártók által kívánt tulajdonság optimális szintű beépítése egy adott fajtába – a nemesítési törekvések ellenére – lehetetlen. Így minden előállított fajta kompromisszum eredménye.

Nemesítési munkánk gyakorlatnak átadható eredményeit számos kiadványban, bemutáción, üzemi kísérletben ismertettük.

Jelen munkánkban a 2011-es természetes szárítású (burley) fajta összehasonlító vizsgálataink eredményeit mutatjuk be a korábbi évek adataival kiegészítve.

A KÍSÉRLETI KÖRÜLMÉNYEK ISMERTETÉSE

A vizsgálatokat 2003 és 2006 között pallagi kutató telepünkön, csernozjom jellegű homoktalajon végeztük. A vizsgálatba vont termőhely talaja meszet a szántott rétegben nem tartalmazott, közepesen savanyú. A humusztartalom a hazai kategóriák szerinti besorolás alapján „megfelelő”, az AL-P₂O₅ és az AL-K₂O tartalom pedig „jó-igen jó” ellátottságra utalt.

A 2007-es évtől kezdődően kísérleteinket Pallagtól 6 km-re a Gáspár György kertben állítottuk be. A kísérlet talaja csernozjom jellegű homok, hasonlóan a pallagi területhez. A talaj mésztartalma a szántott rétegben alacsony, gyengén savanyú kémhatású, humusztartalma „közepes”, foszfor és kálium ellátottsága „jó”.

A 2003–2010 között az alaptrágyaként felhasznált műtrágya hatóanyagok mennyisége az alábbi intervallumokban változott: N: 0-45 kg/ha, P₂O₅: 0-114 kg/ha, K₂O: 48-185 kg/ha, fejtrágyaként 100 kg/ha N került kijuttatásra.

2011-ben N: 40 kg/ha, P₂O₅: 0 kg/ha, K₂O: 140 kg/ha hatóanyag került kijuttatásra alaptrágyaként, illetve további 100 kg/ha N fejtrágyaként.

A 2011. év időjárása összességében a dohánytermesztés szempontjából kedvező volt. A tenyészidő első felében lehullott csapadékmennyiség közel a sokévi átlagnak felelt meg, a tenyészidőszak második fele viszont kifejezetten száraz volt, magas átlaghőmérséklettel, kánikulai napokkal. Ebben az időszakban kénytelenek voltunk három alkalommal öntözést végezni 12 mm vizet kijuttatva öntözési fordulónként.

Az évjárat kedvező voltát mutatja a kísérletben szereplő fajták terméseredménye és minősége, mely kiemelkedik a korábbi években elérhető képest.

A vizsgálatokat kisparcellás kísérletben végeztük négy ismétlésben, 50 töves parcellákon. A kísérletben államilag elismert fajták és egy fajtajelölt szerepelt, a honosított TN 86 és TN 90 kontroll fajtákkal kiegészítve.

A kísérleti területen bakhátműveléses agrotechnikát alkalmaztunk (gépi ültetés, mechanikai gyomirtás, tetejezés, kacsmentesítés) minimális növényvédelem mellett. A betakarítást az érési ütemnek megfelelően 3-4 alkalommal végeztük. A letört anyag szárítása lécre fonva történt.

A vizsgálatok folyamán minden, a nemesítési célkitűzésben meghatározott tulajdonságot értékeltünk, de jelen közleményünkben csak a gyakorlati termesztés szempontjából fontos adatokat közöljük.

2011-ben a burgonya y vírusnyomás a kísérleti területen magas volt, melyet mutat a fogékony dohányfajták átlagban a közel 75 %-os, míg a rezisztens fajták mindössze 4%-os átlagos PVY fertőzöttsége a Coresta vírusvizsgálati kísérletben.

A KÍSÉRLETEK EREDMÉNYEI

A termesztés számára fontos adatokat táblázatos formában, szöveges értékelés nélkül közöljük. Ezen táblázatok információt szolgáltatnak burley típusú fajtáink szárazsúly alakulásáról (1. táblázat), a fajták termelői minőségéről (2. táblázat) és a fajták burgonya y vírussal való fertőzöttségéről (3. táblázat). A 4. táblázat burley típusú fajtáink betegség ellenállóságáról tájékoztat, a korábbi évek vizsgálati eredményeit is figyelembe véve.

Az adatok részletes elemzését mellőzzük, de néhány megjegyzést teszünk:

- Valamennyi vizsgált fajta, fajtajelölt termőképessége megfelelő, a fajták között inkább a terméshozamokban vannak különbségek.
- A termelői (válogatási) minőségben az évjáratoknak nagyobb a szerepe, mint a fajtáknak.
- Hazai nemesítésű fajtáink jobb termőképességűek, mint a honosított fajták.

1. táblázat A természetes szárítású dohányfajták szárazsúly adatainak alakulása, Debrecen-Pallag (2003-2006), Gáspár György kert (2007-2011)

Fajta	Termésátlagok [t/ha]								
	2003	2004	2005 ²	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pallagi 5	3,5	4,4	3,1	3,2	2,8	2,5	3,7	3,7	3,6
Pallagi 7	3,5	4,4	2,9	3,1	3,3	2,9	4,3	3,8	3,7
Pj 12 ¹	-	-	-	-	-	-	-	3,4	3,7
TN 86	3,2	4,0	2,6	2,6	2,7	2,4	3,8	3,2	4,0
TN 90	3,5	4,1	2,5	2,5	2,7	2,8	3,5	3,3	3,1

¹ Fajtajelölt (üzemi kísérletben vizsgált, állami elismerésre még nem bejelentve)

² Tájékoztató adat, mivel a területen talajfolt volt

2. táblázat A természetes szárítású dohányfajták termelői minősége, Debrecen-Pallag (2003-2006), Gáspár György kert (2007-2011)

Fajta	A+B válogatási osztály aránya [%]								
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pallagi 5	73,2	64,7	62,5	82,1	83,6	71,3	90,8	71,1	78,1
Pallagi 7	66,1	60,9	66,6	81,6	84,4	65,7	94,4	65,8	78,5
Pj 12 ¹	-	-	-	-	-	-	-	78,1	82,3
TN 86	62,2	66,6	58,8	82,8	72,3	73,1	97,3	76,9	81,9
TN 90	64,3	62,8	60,2	78,7	80,7	66,6	94,7	78,1	76,5

¹ Fajtajelölt (üzemi kísérletben vizsgált, állami elismerésre még nem bejelentve)

3. táblázat A természetes szárítású dohányfajták PVY fertőzöttségének alakulása, Debrecen-Pallag (2003-2006), Gáspár György kert (2007-2011)

Fajta	Burgonya y vírus fertőzöttség [%]								
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pallagi 5	0	0	0	0	0	4	1	0	1
Pallagi 7	0	0	0	0	0	4	1	0	0,5
Pj 12 ¹	-	-	-	-	-	-	-	0	0
TN 86	0	0,9	0	0	0	5	1	0,5	2
TN 90	0	0,9	0	0	0	4	1	1,5	0,5

¹ Fajtajelölt (üzemi kísérletben vizsgált, állami elismerésre még nem bejelentve)

4. táblázat Az AGROPORT-D Kft. által nemesített burley típusú dohányfajták betegség ellenállóságának összefoglalása

Fajta	Betegségekkel, vírusokkal szembeni ellenállóképesség minősítése				
	<i>burgonya y vírus</i>	<i>dohány mozaik vírus</i>	<i>fekete gyökér-rothadás</i>	<i>alternária</i>	<i>peronoszpóra</i>
Pallagi 5	nagyon jó	nagyon jó	jó	közepes	közepes
Pallagi 7	nagyon jó	nagyon jó	jó	közepes	közepes
Pallagi 12 ¹	nagyon jó ²	nagyon jó ²	jó ²	közepes ²	- ³

¹ Fajtajelölt (üzemi kísérletben vizsgált, állami elismerésre még nem bejelentve)

² Eddigi vizsgálati eredményeink szerint

³ Nem ismert

ÖSSZEFOGLALÁS

A szerző közleményében az AGROPORT-D Kft. által nemesített államilag elismert fajtákkal, fajtajelölttel és a honosított TN 86 és TN 90 fajtákkal 2003-2011. években végzett összehasonlító kísérletek eredményeit ismerteti.

IRODALMOJEGYZÉK

VARGA L. (2010): Természetes szárítású dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei, 2002-2010
http://www.madosz.hu/fileok/File/Agroport%20anyagok/Burley_Agroport-D_2010.pdf

Results of comparative studies on air-cured type tobacco varieties, 2003-2011

LAJOS VARGA
Agroport-D Ltd.

SUMMARY

The author reviews the results of the comparative trial (2003-2011) involved the registered tobacco varieties and variety candidate bred by AGROPORT-D Ltd. compared to TN 86, TN 90 control varieties.